

สรุป - แนวทางการทำคำให้การในคดีปกครอง

1. การตรวจคำฟ้อง

ต้องศึกษาประเด็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดรอบคอบว่าถูกฟ้องด้วยเรื่องอะไร เมื่อใด ผู้ฟ้องคดี มีความประสงค์จะให้ศาลมีคำบังคับอย่างไร นอกจากนี้ต้องพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการฟ้องคดีแล้วหรือไม่ กล่าวคือ ตามมาตรา 42 วรรค 2 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่กำหนดว่าในกรณีที่มิมีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมาย นั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด

2. รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดี

การรวบรวมข้อเท็จจริงนั้นต้องรวบรวมตามประเด็นข้อพิพาท มีข้อกฎหมายสนับสนุนข้อเท็จจริงนั้นมีพยานหลักฐาน ได้แก่พยานบุคคล,พยานเอกสาร และพยานวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถพิสูจน์ ยืนยัน และสนับสนุนข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้าง ถ้าข้อเท็จจริงเป็นการกระทำที่ถูกต้อง แม้จะถูกคัดค้านเพียงใดก็ยังเป็นข้อเท็จจริงที่ต้องอยู่ย่นั่นเอง

3. การทำคำให้การมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

มาตรา 55 วรรค 1 การพิจารณาพิพากษาคดีต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้กรณีชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนตามควรแก่กรณี แต่การชี้แจงต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เป็นกรณีที่ศาลอนุญาตให้ชี้แจงด้วยวาจาต่อหน้าศาล

มาตรา 55 วรรค 3 ในการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลปกครองอาจตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในการนี้ศาลปกครองจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของผู้กรณีได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 57 วรรค 2 ชั้นตุลาการเจ้าของสำนวน

ในระหว่างการดำเนินการของตุลาการเจ้าของสำนวนให้เปิดโอกาสให้ผู้กรณีได้ทราบถึงข้ออ้างหรือข้อแย้งของแต่ละฝ่าย และให้ผู้กรณีแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้

มาตรา 57 วรรค 3 ในการให้โอกาสผู้กรณีตามวรรคสอง ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนดให้ผู้กรณีแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กรณีมิได้ปฏิบัติ

ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าคู่กรณีที่ไม่ได้แสดงพยานหลักฐานนั้นไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุน หรือยอมรับข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งแล้วแต่กรณี และให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาต่อไปตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

มาตรา 57 วรรค 4 ในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม หรือมีพฤติกรรมประวิงคดีให้ล่าช้า ศาลปกครองจะ รายงานผู้บังคับบัญชา เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือสั่งการหรือลงโทษทางวินัยต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ โดยไม่เป็นการตัดอำนาจที่ศาลจะมีคำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี ปกครอง พ.ศ. 2543

ข้อ 6 กรณีที่ต้องการขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อ คู่กรณีมีคำขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ 10 การทำคำขอหรือคำร้องต่อศาลในกระบวนการพิจารณา ให้ทำเป็นหนังสือ เว้น แต่ศาลจะอนุญาตให้ทำด้วยวาจา ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลพิจารณาจัดแจ้งข้อความนั้นไว้ใน รายงานกระบวนการพิจารณา

ข้อ 13 การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล คู่กรณีจะยื่นด้วยตนเองหรือมอบ ฉันทะให้ผู้อื่นยื่นต่อศาล หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยถือว่าวันที่ส่งเอกสารแก่ เจ้าพนักงานไปรษณีย์ เป็นวันที่ยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล

ข้อ 43 ให้ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การโดยชัดแจ้งแสดงการปฏิเสธหรือยอมรับข้อหาที่ ปรากฏในคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้อง และเหตุแห่งการนั้น พร้อมส่งพยานหลักฐานตามที่ตุลาการ เจ้าของสำนวน กำหนดโดยจัดทำสำเนาคำให้การและสำเนาพยานหลักฐานดังกล่าวที่รับรอง ถูกต้องหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนดยื่นมาพร้อมกับคำให้การด้วย ทั้งนี้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ข้อ 44 ผู้ถูกฟ้องคดีจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ คำฟ้องแย้งนั้นให้ถือเสมือนเป็น คำฟ้องใหม่

ข้อ 46 ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้จัดทำคำให้การพร้อมทั้งพยานหลักฐานยื่นต่อศาล ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงตามข้อหาของผู้ฟ้องคดี และให้ ศาลพิจารณาพิพากษาต่อไปตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

4. คำคัดค้านคำให้การเพิ่มเติม/คำให้การเพิ่มเติม

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

ข้อ 47 วรรค 2 ถ้าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะคัดค้านคำให้การ ให้ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำให้การ หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ข้อ 49 วรรค 1 ให้ศาลส่งสำเนาคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อยื่นคำให้การเพิ่มเติมต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ศาลกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้านคำให้การ หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อศาลได้รับคำให้การเพิ่มเติมจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ให้ส่งสำเนาคำให้การเพิ่มเติมนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี

5. การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

ข้อ 50 วรรค 2 ในการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล ถ้าต้องการมีการให้ถ้อยคำของคู่กรณี พยาน หรือบุคคลใด ๆ ให้ศาลเป็นผู้ชักถาม

ข้อ 51 วรรค 1 ศาลมีอำนาจออกคำสั่งเรียกคู่กรณีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 54 เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีมีคำขอศาลมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้คู่กรณีหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ ให้แก่ศาล

6. การนั่งพิจารณาคดี

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

มาตรา 59 วรรค 1 ในการพิจารณาคดีให้องค์คณะพิจารณาพิพากษา จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสดูแลงด้วยวาจาต่อหน้าองค์คณะ

มาตรา 59 วรรค 2 ก่อนการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก ให้ส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในการนี้ให้คู่กรณีมีสิทธิยื่นคำแถลงรวมทั้งนำพยานหลักฐานมาสืบประกอบคำแถลงดังกล่าวเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเพิ่มเติมต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษาในวันนั่งพิจารณาคดีแต่จะไม่มาแถลงด้วยวาจาก็ได้

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

ข้อ 83 ในการนั่งพิจารณาคดี ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อให้โอกาสคู่กรณีมาแถลงด้วยวาจาต่อหน้าศาล เว้นแต่คดีที่ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ศาลต้องแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน (สัมพันธ์กับมาตรา 59)

ข้อ 84 ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกหากคู่กรณีประสงค์จะยื่นคำแถลงเป็นหนังสือตามมาตรา 55 วรรค 2 ให้ยื่นต่อศาลก่อนวันนั่งพิจารณาคดีหรืออย่างช้าที่สุดในช่วงการนั่งพิจารณาคดี

ข้อ 84 วรรค 4 ในวันนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีจะไม่มาศาลก็ได้ แต่ศาลสามารถออกคำสั่งเรียกให้คู่กรณีมาให้ถ้อยคำให้ความเห็นเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร พยานหลักฐานใดๆ ให้แก่ศาลได้

ข้อ 86 ในการนั่งพิจารณาคดีให้ศาลเป็นผู้ซักถามคู่กรณีและพยาน

สำหรับแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีปกครอง กรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท.0712/ว.1187 ลงวันที่ 11 เมษายน 2545 แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้